

Kilai ni Veiyalayalati Dodonu ni iSau:

E dua na idusidusi totolo vei ira na itaukei ni cakacaka

Na cava na Veiyalayalati Dodonu ni iSau

Na Veiyalayalati Dodonu ni iSau (VDS) e kauti ira vata mai na vei isoqosoqo ni itaukei ni tamata cakacaka kei na isoqosoqo ni tamata cakacaka ena dua na tabana mera veivosakitaka na yavu ni ivakarau ni veivakacakacakataki me kovuti ira kece na tamata cakacaka ena taba ni cakacaka koya. Sa kena ibalebale oqo ni ra na sota na vakaillesilesi ni isoqosoqo ni tamata cakacaka kei na isoqosoqo ni taukei ni cakacaka mera vakadonuya vata e dua na ivakarau ni cakacaka e sa qaravi tiko.

E dodonu me okati e na Veiyalayalati Dodonu ni iSau o ira e kovuti ira na VDS; na nodra aua ni cakacaka; na isau lailai duadua; okati kina na isau e saumi vakatabakidua ena dua na gauna; na vuli kei na veivakatorocaketaki; kei na livi me soli vua e dua na tamata cakacaka vaka kina na balavu ni gauna me vakayagataki tiko kina na VDS.

Na ivakarau ni qaravi na Veiyalayalati Dodonu ni iSau

Tubu ni vakatautauvata ni isau ni iyaya: E tekivu na VDS ena nona vakumuna na isoqosoqo ni tamata cakacaka na veitokoni me baleta e dua na VDS ka vakarautaka na itukutuku ena kerekere ki na Minisitiri ni Bisinisi kei na Veivakacakacakataki (MBV). E sa na tekivu na veivosaki kevaka e sa vakadonui.

Na veivosaki: Ena taura e dua na gauna me rau qai duavata na yasana ruarua ena dua na ivakarau ni cakacaka mera marautaka taucoko.

Digidigi (kilai talega ena vakadeitaki): Ena gauna rau sa duavata kina na tai e rua ni veivosaki, e sa na rawa ni ra digitaka se sega o ira na tamata cakacaka e ra sa vakadonui vata kei ira na itaukei ni cakacaka e dua na ivakarau ni cakacaka.

Vakacavari na Veiyalayalati Dodonu ni iSau: Kevaka era sa vakadonuya e lewe levu mai na yasana ruarua ena VDS e sa na vakacavari kina me sa yaco me lawa.

E duidui na nodra dui itavi na tabana ni itaukei ni cakacaka kei na tamata cakacaka ena kena cakacakataki.

O cei e mataki cei e na gauna ni veivosaki

- › Mata ni veivosaki ena tabana ni taukei ni cakacaka: Era na veivosaki na itaukei ni cakacaka era sa vakadonui kei ira mai na tabana ni cakacaka ena vukudra taucoko na itaukei ni cakacaka me baleta na VDS vakaturi. Oqo era okati kina na itaukei ni cakacaka era sega ni lewena e dua na isoqosoqo ni itaukei ni cakacaka se dua na taba ni cakacaka.
- › Mata veivosaki ena tabana ni tamata cakacaka: iSoqosoqo ni tamata cakacaka e vakadonui era na veivosakitaka me dua na Veiyalayalati Dodonu ni iSau me baleti ira taucoko na tamata cakacaka era kovuti ena VDS. Oqo era okati kina tamata cakacaka era sega ni lewena e dua na isoqosoqo ni tamata cakacaka.
- › E dodonu me rau tovolea na tai ruarua ni veivosaki me rau matataka na veika e baleti ira na Māori ena gauna ni veitalanoa. Oqo e okati kina na kena vakasamataki na nodra nanuma na nodra mata na Māori cakacaka/itaukei ni cakacaka se sa dodonu me ra vakaitavi na nodra mata na Māori ena veitalanoa.

E tiko na nodra dodonu kei na itavi na itaukei ni cakacaka era kovuti ena Veiyalayalati Dodonu ni iSau ena gauna taucoko ni kena cakacakataki na VDS.

NA CAVA NA NOMU DODONU VAKA E DUA NA ITAUKEI NI CAKACAKA:

ENA KENA ITEKIVU: ena gauna e sa kerekere/ vakadonui kina na isoqosoqo ni tamata cakacaka

- ✓ Ena rawa ni rogo na domomu kevaka e dua na vakatutu raraba
- ✓ E dodonu me tukutuku vakadodonu vei iko na isoqosoqo ni tamata cakacaka kevaka e sa vakadonui e dua na kerekere me baleta e dua na VDS vou ka tauri talega na itukutuku na veika e vakaturi me baleta na VDS me baleti ira na nomu tamata cakacaka
- ✓ Vakarautaki na itukutuku ena kena ivakarau mai na kena itekivu ena website ni isoqosoqo ni tamata cakacaka kei na veika e sa vakadonuya na Minisitiri ni Bisinisi kei na Veivakacakacakataki ena nona website.

VEIVOSAKI: tiko na mata ni itaukei ni cakacaka ena teveli ni veivosaki

- ✓ Ena dau soli vakawasoma vei iko na isoqosoqo ni itaukei ni cakacaka na itukutuku vou kevaka o itaukei ni cakacaka e okati tiko kina
- ✓ E dodonu me dola vei iko na sala mo vakaraitaka kina na nomu nanuma ena gauna e yaco tiko kina na veivosaki
- ✓ Me vakasamataki na veika era vakamareqeta na itaukei ni cakacaka era okati kina.

DIGIDIGI: ena gauna e sa vakadonuya kina na yasa ni veivosaki ruarua

- ✓ E rawa nira digitaka na itaukei ni cakacaka e ra sa vakadonui na ivakarau ni kena cakacakataki na VDS.

NA NOMU ITAVI VEI IRA NA TAMATA CAKACAKA NA:

ENA KENA ITEKIVU: ena gauna e sa kerekere/ vakadonui kina na isoqosoqo ni tamata cakacaka

- ✓ Vakaraitaka ni sa vakadonui me tekivutaki na veivosaki ni VDS ka dodonu mo vakasalataki ira taucoko na isoqosoqo ni tamata cakacaka era lewena eso na nomu tamata cakacaka
- ✓ O na gadrevi mo vakaraitaka e dua na itukutuku vei ira taucoko na tamata cakacaka e ra kovuti ena isoqosoqo ni tamata cakacaka e sa tekivutaki, okati kina na yaca ni vei isoqosoqo ni tamata cakacaka kei na kedra itukutuku ni veitaratara
- ✓ Vakarautaka na fomu vei ira na tamata cakacaka era sega ni via okati kina, ka vakumuna ka maroroya na fomu me itukutuku
- ✓ Vakarautaka na kedra itukutuku ni veitaratara na tamata cakacaka era sega ni via okati kina ena isoqosoqo ni tamata cakacaka e sa tekivutaki.

VEIVOSAKI: era matataki na tamata cakacaka ena teveli ni veivosaki

- ✓ Ena gadrevi mo solia na itukutuku vei ira na tamata cakacaka ena veika e gadreva na nodra yasana ni veivosaki ena gauna taucoko ni veitalanoa
- ✓ Ena gadrevi mo vakadonuya mera tiko na tamata cakacaka ena 2 na bose me 2 na aua saumi ena bose e vakarautaka na tabana ni veivosaki ni isoqosoqo ni tamata cakacaka
- ✓ Vakadonuya vua e dua na lewe ni mata ni veivosaki ni soqosoqo ni tamata cakacaka me curuma yani na vanua ni cakacaka
- ✓ Kevaka e gadreva e dua na tamata cakacaka me sa kua ni okati ena dua ga na gauna, e dodonu mo vakaraitaka vua na isoqosoqo ni tamata ena veivosaki na kedra itukutuku ni veitaratara.

DIGIDIGI: ena gauna e sa vakadonuya kina na yasa ni veivosaki ruarua

- ✓ Sa rawa vei ira na nomu tamata cakacaka era sa vakadonui mera veidigidigi ena ivakarau ni Veiyalayalati Dodonu ni iSau. Oqo era okati kina na tamata cakacaka era a gadreva taumada me kua ni soli vei ira na itukutuku me baleta na VDS vakaturi.

Ena gauna e sa vakayagataki kina na Veiyalayalati Dodonu ni iSau

Ena kovuti ira taucoko na tamata cakacaka kei ira na itaukei ni cakacaka na VDS ena gauna e sa vakadeitaki kina me sa buli na kena lawa. O ira taucoko na tamata cakacaka era okati ena VDS e dodonu me ra qarauna me tautauvata se uasivi cake na veiyalayalati ni nodra cakacaka kei na ivakarau e vakayagataki ena VDS.

Eso tale na kena itukutuku:

Me baleta eso tale na itukutuku ni Veiyalayalati Dodonu ni iSau kei na so tale na itukutuku me baleta na veivakacakacakataki, yalo vinaka raica na www.employment.govt.nz/fair-pay-agreements

Sega ni vauci kina: Na itukutuku oqo e idusidusi walega, ka sega ni veivauci vakalawa ka sega ni dodonu me sosomitaka na ivakasala vakalawa me baleta na vosa e vakayagataki ena Veiyalayalati ni Dodonu ni iSau ni 2022. E sega ni vakadonuya na Minisitiri ni Bisinisi kei na Veivakacakacakataki na icolacola ni cala se na icolacola ni a sega ni vakayacori, na kena vakamacalataki se na isau ni dua na vakatulewa e yavutaki ena itukutuku oqo.